

Матохнюк Л. О.,

*доктор педагогічних наук, доцент, Комунальний вищий навчальний заклад
«Вінницька академія неперервної освіти»*

Дмитрова Т. В.,

*доктор педагогічних наук, доцент, Комунальний вищий навчальний заклад
«Вінницька академія неперервної освіти»*

БЕЗПЕКА ДІТЕЙ В ІНТЕРНЕТІ

На даний час досить низький рівень поінформованості дітей на тему безпеки в Інтернеті при високому рівні ризиків, які можуть трапитись з ними у мережі. До того ж зовсім недостатнім є рівень залученості батьків та вчителів у процес виховання культури безпечного користування Інтернетом серед дітей. В тезах автори показують чим приваблює дітей Інтернет, що вони роблять в Інтернеті і що він їм дає. Також наведено позитивні та негативні сторони впливу Інтернету на дітей, перераховані небезпечні сигнали – провісники Інтернет-залежності як фізичні, так і психологічні.

В настоящее время достаточно низкий уровень осведомленности детей на тему безопасности в Интернете при высоком уровне рисков, которые могут случиться с ними в сети. К тому же совсем недостаточен уровень вовлеченности родителей и учителей в процесс воспитания культуры безопасного пользования Интернетом среди детей. В тезисах авторы показывают чем привлекает детей Интернет, что они делают в Интернете и что он им дает. Также приведены положительные и отрицательные стороны влияния Интернета на детей, перечислены опасные сигналы - предвестники Интернет-зависимости как физические, так и психологические.

Актуальність. Важливим питанням сьогодення є проблема захисту дітей та молоді від негативної інформації, яка становить загрозу їхньому фізичному, інтелектуальному та психологічному розвитку. У зв'язку з високими темпами розвитку інформаційних технологій проблема освіти та безпеки в Інтернеті стала надзвичайно гостро.

Адже не є секретом те, що учні не уявляють свій день без різноманітних гаджетів. Будь то вони грають в ігри, розважаються, спілкуються, шукають підручники, книжки, довідники, енциклопедії тощо, використовують різноманітні

програми та інше. Але з розширенням можливостей в он-лайні збільшується і кількість ризиків. Рівень користування Інтернетом серед батьків, вчителів нижчий ніж серед дітей. У сім'ях діти краще за батьків розбираються у комп'ютері та Інтернеті. Серед вчителів рівень користування Інтернетом вищий, ніж серед батьків. Про свої знання з приводу небезпек у мережі заявили 85 % вчителів і 27 % дійсно з ними знайомі [1]. На даний час досить низький рівень поінформованості дітей на тему безпеки в Інтернеті при високому рівні ризиків, які можуть трапитись з ними у мережі. До того ж зовсім недостатнім є рівень залученості батьків та вчителів у процес виховання культури безпечного користування Інтернетом серед дітей, хоч учителі – найбільш обізнана аудиторія дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми та на які опирається автор. Загальні питання медіа-освіти, визначення термінів, структури, педагогічних аспектів, застосування медіа-освіти та її засобів у різних ділянках суспільного життя, а також навчання розглядають в своїх працях такі науковці, як А. Федоров, А. Новікова, О. Орлова, А. Шаріков, О. Куценко, А. Орлов, Н. Духаніна та ін. Щодо питань безпеки дітей в Інтернеті, безпеки у віртуальному світі свою увагу приділяли І. Литовченко, С. Максименко, С. Болтівець. А. Кочарян, Н. Гущина займалися вивченням питання виховання культури користувача Інтернету. Такі науковці як О. Удалова, О. Швед, О. Кузнєцова досліджували особливості користування сучасними інформаційно-комунікативними технологіями.

Метою тез є висвітлення результатів дослідження позитивних і негативних сторін впливу Інтернету на дітей.

Виклад основного матеріалу дослідження. Чим приваблює Інтернет дітей і підлітків? Різноманітне спілкування; втамування інформаційного голоду; пошук нових форм самовираження; анонімність і віртуальна свобода (моделювання множинності «я»); відчуття спільності та приналежності до групи тощо.

Що роблять діти та підлітки в Інтернеті? Спілкуються – знайомляться і шукають нових друзів у соціальних мережах, чатах, беруть участь у дискусіях і віртуальних форумах. ***Навчаються і розвиваються*** – продивляються контрольні, реферати і курсові роботи, читають новини, підвищують рівень знань, технічної і медійної освіченості. ***Розважаються*** – грають, слухають музику, дивляться фільми і відеоролики.

Що дає дітям та підліткам Інтернет? Розслабитися і абстрагуватися від психологічних проблем реального світу, дати вихід емоціям, цікаво провести час. ***Реалізовувати низку базових потреб:*** у грі, розвагах, досягненні поставленої мети, саморозвитку, розвитку позитивних якостей, сміливості, вмінні долати перешкоди, поразки і невдачі; – потреби у повазі та самоповазі, потреби в автономії, у протесті проти існуючих правил, знятті соціальних табу; потреби у домінуванні і т. ін. [2].

Позитивні сторони Інтернету. В цікавій *ігровій формі* засвоюють основи письма та лічби, вчать малювати та моделювати, привчаються до самостійної роботи і складають уявлення про навколишній світ.

До завдань *розвиваючих програм* та ігор входить також завдання на удосконалення пам'яті, уваги, мислення, логіки, спостережливості, тренування швидкості реакції та ін.

Майбутнє пред'являє нові вимоги до нового покоління, стає необхідним *формування певних соціальних і професійних навичок*, що дозволяють жити в сучасному цифровому суспільстві.

Підвищення мотивації та пізнавальної активності за рахунок різноманітності форм роботи, можливості включення ігрового моменту; індивідуалізація навчання; інтенсифікація самостійної роботи учнів; зростання обсягу виконаних за урок завдань; розширення інформаційних потоків при використанні Internet.

Негативні сторони Інтернету або онлайн-загрози. До них можна віднести онлайн-насилля, шахрайство, порнографія, отримання особистої інформації з метою злочинного використання.

У таблиці 1 подано інформацію, яка найбільше цікавить хлопчиків та дівчаток, які вони сайти відвідують найчастіше.

Таблиця 1 – Інтернет залежність хлопчиків та дівчаток

ХЛОПЧИКИ	ДІВЧАТКА
YouTube, Google и Facebook, Wikipedia, eBay и MySpace	
інформації, що несе зображення	перевагу текстам
швидше орієнтуються в ресурсах сайтів і в навігації	найбільша складність – це навігація сайтів і особливості користування ресурсами Інтернет
самостійно розібратися у проблемі та знаходять її розв’язання	звертаються за допомогою до дорослих
інтернет-магазинам, іграм і «дорослим» ресурсам	музичним сайтам, розважальним ресурсам і сайтам, присвяченим відомим особистостям
соціальних мереж	
порнографічні сайти і сайти з еротичним змістом	

Небезпечні сигнали – провісники Інтернет залежності: нав’язливе прагнення постійно перевіряти електронну пошту; очікування чергового сеансу он-лайн; збільшення часу, проведеного он-лайн; зростання витрат на Інтернет-послуги.

Психологічні симптоми Інтернет-залежності: гарне самопочуття або ейфорія під час роботи за комп’ютером; неможливість зупинитися; постійне збільшення кількості часу перебування в Інтернеті; зневага до родини та друзів; відчуття спустошеності, тривоги, роздратованості в періоди перебування поза Інтернетом; брехня про свою діяльність своїм близьким; проблеми з навчанням.

Фізичні симптоми Інтернет-залежності: біль у зап’ястях через тривалу перенапругу м’язів; сухість в очах; головний біль; біль у спині; нерегулярне харчування; нехтування особистою гігієною; порушення сну.

Висновки. У даній статті наведено позитивні та негативні сторони впливу Інтернету на дітей, перераховані небезпечні сигнали – провісники Інтернет-залежності.

Перспективи подальших досліджень у даному напрямку є дослідження безпечного використання Інтернету дітьми різного віку.

Список використаної літератури

1. Дитина-комп'ютероман. Що робити? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.school130.edu.kh.ua/shkljne_zhittya/batjkam/10_porad/bezpeka_ditej_v_interneti/.

2. Безпека дітей в Інтернеті [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://old.mon.gov.ua/ua/activity/education/59/196/korinf19/bezditvinet/>.